

Routine-onderzoek op lues

Serologisch lues-onderzoek als routine bij bv. bloed-donores of zwangeren is van groot belang voor het opsporen van onbekende luetische infecties. Een aanzienlijk deel van de meer dan 80.000 nieuwe gevallen van lues per jaar in de V.S. worden op deze wijze aan het licht gebracht. Toch zou het routinematig serologisch bloedonderzoek nog veel meer kunnen opleveren als het werd uitgebreid tot alle volwassenen die in een ziekenhuis worden opgenomen.

TOMECKI en PLAUT (1976) bestudeerden de ziektegeschiedenissen van bijna 6000 patiënten die in een periode van drie maanden waren ontslagen uit een Universiteitsziekenhuis. Slechts bij ongeveer 500 hunner (8,4%) waren luesreacties gedaan; deze vielen 31 maal positief uit en vermoedelijk was

er slechts één fout-positief. De meeste patiënten met positieve reacties waren ouder dan 40 jaar. Slechts twintig van hen waren of werden adequaat behandeld. Merkwaardig was bovendien dat de diagnose lues in een aantal gevallen niet werd betrokken in de beoordeling en dat soms deze diagnose zelfs niet op het ontslagformulier werd vermeld, hoewel de patiënt voor lues werd behandeld. Het bestaan van lues werd door de artsen als het ware genegeerd.

Schrijvers menen dat het noodzakelijk is de klinisch werkzame artsen beter bewust te maken van de belangrijke mogelijkheid om door routinegewijs onderzoek lues op te sporen, te behandelen en zodoende veel onheil te voorkomen.

Literatuur: TOMECKI, K. J. en M. E. PLAUT (1976) *J. Amer. med. Ass.* 236, 2641.

F.K.

INGEZONDEN

(Buiten verantwoordelijkheid van de redactie; deze behoudt zich het recht voor de stukken te bekorten)

De perinatale sterfte van echtelijke en buitenechtelijke geboorten

In zijn reeks belangwekkende publikaties vroeg collega HOOGENDOORN deze keer (1977) aandacht voor het verschil in perinatale sterfte tussen echtelijk en buitenechtelijk geboren kinderen. De schrijver merkt op dat de merkwaardige daling van de doodgeboorte onder buitenechtelijke kinderen rond 1924, de vraag doet rijzen in hoeverre hier geweldadige dood in het spel kan zijn geweest. In dit verband is het wellicht interessant te verwijzen naar MCKEOWN's boek *The role of medicine* (1976), waarin LANGER (1974) wordt aangehaald met indicaties voor een algemeen verbreid gebruik van infanticide, dat pas tegen het eind van de negentiende eeuw verminderde. Het is zeker niet onwaarschijnlijk dat infanticide, zo kort geleden nog algemeen voorkomend, in het begin van de twintigste eeuw nog werd toegepast in de benarde omstandigheden van de ongetrouwde moeder.

De vondst van HOOGENDOORN dat thuisgeboren buitenechtelijke kinderen aan een aanzienlijk hogere perinatale sterfte onderhevig zijn dan thuisgeboren echtelijke kinderen, hoewel dit verschil niet geldt voor de in een ziekenhuis geboren kinderen, „wekt kwalijke gevoelens op”. Wanneer HOOGENDOORN daarmee bedoelt dat ook tegen het eind van

de twintigste eeuw nog gedacht zou kunnen worden aan infanticide, is dit even moeilijk te bestrijden als te bewijzen.

Uit het onderzoek van VOOGD (1971) blijkt anderzijds dat ook in één ziekenhuis geboren kinderen van ongetrouwden meer gevaar kunnen lopen perinataal te overlijden dan kinderen uit een controle-groep. Eén van de belangrijkste oorzaken was foetale onderontwikkeling. Zij vestigt de aandacht op de mogelijkheid dat, o.a. door de late aanmelding van ongetrouwde zwangeren voor prenatale controle, de juiste zwangerschapsduur moeilijker vast te stellen is en daardoor foetale onderontwikkeling gemakkelijker aan de aandacht ontsnapt. Het is aan te nemen dat dit in de extramurale verloskundige zorg nog meer problemen geeft dan in een goed uitgeruste polikliniek. Het is dan ook onjuist dat zwangerschap bij ongetrouwden door ziekenfondsen niet als een medische indicatie tot specialistische controle en ziekenhuisbevalling wordt geaccepteerd.

Literatuur: HOOGENDOORN, D. (1977) *Ned. T. Geneesk.* 121, 1170. — LANGER, W. L. (1974) *History of childhood quarterly*, 1, bl. 353. — MCKEOWN, T. (1976) *The role of medicine*, bl. 43 en 72. The Nuffield Provincial Hospitals Trust. — VOOGD, J. (1971) *Obstetrische aspecten bij ongetrouwde primigravidae*. Proefschrift Groningen.

Groningen, juli 1977

H. J. HUISJES

BERICHTEN

Buitenland

GROOT-BRITANNIË

Koorts, vriend of vijand? De vraag of de febriële reactie als een heilzame reactie van het organisme moet worden opgevat, duikt van tijd tot tijd op in de literatuur. Klassiek is de waarneming van VON JAUREGG uit 1877: een epidemie van een koortsende ziekte in een Russisch psychiatrisch zieken-

huis bracht bij lijders aan dementia paralytica de progressie tot staan. Geduldig daarop voortbouwend met klinische proefnemingen ontwikkelde hij de malaria-behandeling voor neurosyfilis, die hem in 1927 de Nobelprijs voor geneeskunde bezorgde. Veel van wat daarna is geschreven over het nut van koorts heeft een meer speculatief karakter. Proeven op dieren en a fortiori op mensen zijn moeilijk te interpreteren doordat antipyretica nog meer effecten hebben dan temperatuurdaling alleen en hetzelfde geldt voor fysische afkoeling.